Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 106

číslo: 40

4. října 2026

Cena: 14 Kč

Petr Chelčický proti panování a útisku

Petr Chelčický (kol. 1380 – kol. 1450) byl mimořádný spisovatel, který však nebyl školeným teologem ani mistrem svobodných umění, ale laikem, který zanechal pozoruhodné literární dílo psané v českém jazyce. K jeho nejdůležitějším spisům náleží O boji duchovním, O trojím lidu řeč, Postila a Síť víry.
Petr Chelčický obsahově vychází z Bible. Jeho spisy jsou v podstatě výklady biblických knih, respektive vybraných biblických oddílů.

V Bibli a její řeči hrají významnou roli názorné obrazy, přirovnání, podobenství, alegorie. Chelčický ve svých spisech tyto biblické obrazy užívá. Například ve spise *O boji duchovním* se vyskytuje obraz bojovníka v plné zbroji podle pojednání apoštola Pavla v listě Efezským (Ef 6,10-17). Ve spise *Síť víry* je to zase obraz rybářské sítě, neboť první učedníci a apoštolové Ježíše Krista byli rybáři (L 5,1-11).
V souvislosti s naším tématem Chelčického protestu proti panování a útisku nás zajímá zejména spis *O trojím lidu* řeč. V něm je rozvíjen obraz lidského těla, přesněji Kristova těla. Tento obraz je přejat od apoštola Pavla z jeho 1. listu křesťanům do Korintu (1 K 12,4-30), kde říká: „Vy jste tělo Kristovo a každý z vás je jeho částí“ (1 K 12,27).

Jestliže apoštol Pavel používá tento obraz těla, tak má na mysli obec a společenství křesťanů, kde se má projevovat vzájemnost, sounáležitost a jednota. Jako v lidském těle jsou jednotlivé části propojeny, podle apoštola Pavla mají křesťané tvořit společenství, kde jsou si všichni před Bohem rovni. Během staletí, jak se proměňovala křesťanská církev a propojovala se se světskou společností, tak se měnil i výklad tohoto Pavlova obrazu těla. Ve středověku se ve 12. století uplatňoval výklad, že toto tělo tvoří tři skupiny – ti, kteří vládnou, ti, kteří se modlí, a ti, kteří pracují. Jinými slovy šlechta a páni, duchovenstvo a rolníci. Chelčický je označuje jako „sedláci“ nebo „obecný lid“, případně „robotný lid“. Všechny tři skupiny podle teorie středověké křesťanské společnosti mají být navzájem harmonicky propojeny a vzájemně si mají sloužit. Páni chrání druhé svým mečem, duchovní vyučují druhé a modlí se za ně a třetí skupina rolníků zajišťuje obživu jak pro pány, tak pro duchovní.
S touto středověkou vžitou představou ideální křesťanské společnosti, propojující církev se světem, však právě Chelčický rozhodně polemizuje a kritizuje ji, neboť ve středověku vedla ve skutečnosti v praxi k útisku právě té třetí skupiny. Chelčický ve svém spise barvitě popisuje útisk obecného lidu: „Ti, ještě meč drží, jiné menšie údy dáví, zarmucují, tepů, sázejí do vězení, obtěžují robotami, úroky a jinými zámysli, že jako uvadlí chodie…“
Podle Chelčického moc světská jako taková vychází z pohanství a nemá svůj původ u Ježíše Krista a v jeho učení. Chelčický se opírá o Ježíšovo slovo k učedníkům: „Víte, že vládcové panují nad národy a velicí je utlačují. Ne tak bude mezi vámi: kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem. Tak, jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé“ (Mt 20, 25-25).
Proti pojetí středověkého trojího lidu staví Chelčický vzor prvotní církve, který spočívá v tom, že takové rozdíly v těle přestanou, ale bude se projevovat rovnost bez panování jedněch nad druhými a bez jejich útisku. Podle Chelčického lidé obdarovaní Duchem se dokáží shodnout skrze lásku a spojit v pravou jednotu.
Pro nás je dnes středověké nevolnictví a závislost na druhých, kteří o nás v mnohém rozhodují, těžko představitelné. Nevolnictví bylo v době osvícenství zrušeno v roce 1781 a ke zrušení roboty došlo až v revolučním roce 1848. Nerovnost, donucení a poddanství ve společnosti, kterou středověk považoval za naprostou samozřejmost, v novodobé demokratické společnosti již nemají mít své místo. Přesto určitá nerovnost ve společnosti stále existuje. Mohou se vyskytovat různé formy útisku, omezování svobody, ponižování druhých a zbavování lidské důstojnosti. Petr Chelčický jako věřící křesťan byl tím, kdo projevil ve své době rozhodný nesouhlas se situací, kdy jeden člověk ovládá druhého, omezuje ho, utlačuje ho a využívá ke svému prospěchu. Petr Chelčický ukázal svými radikálními názory, vycházejícími z Bible, směrem k lidské důstojnosti, svobodě a spravedlivé společnosti, která není založena na násilí a útisku, ale na vzájemnosti, soucitu, dobrovolné službě a pomoci druhým.

Z projevu na Dnech
Petra Chelčického v Chelčicích
Tomáš Butta

Generální synoda duchovních v Praze-Dejvicích

V Husově sboru v Praze-Dejvicích proběhla 24. září Generální synoda duchovních Církve československé husitské. Faráři, kazatelé a pastorační asistenti se zde sešli nejen k jednání, ale nejprve také ke společné bohoslužbě, kterou sloužil biskupský sbor – bratr patriarcha Tomáš Butta a bratři biskupové David Tonzar, Lukáš Bujna a Tomáš Chytil, jenž pronesl kázání. V evangelijním příběhu o ochrnutém, jehož přinesli čtyři muži k Ježíšovi, obrátil pozornost právě k těmto mužům; jejich vytrvalost, kreativita a víra jsou obrazem církve, která není společenstvím přihlížejících, ale lidí ochotných nést druhé. Kristova pomoc pak se dotýká celého člověka a otevírá mu novou budoucnost.
V rámci bohoslužby připomněl patriarcha v modlitbě duchovní, kteří zesnuli od poslední synody. V další části zaznělo také jméno emeritního patriarchy bratra Josefa Špaka, od jehož úmrtí uplynulo právě v tomto čase deset let, a nedávno zesnulého bývalého plzeňského biskupa Filipa Štojdla.
Po bohoslužbě synodu oslovil pozvaný host, generální sekretář Ekumenické rady církví v ČR Marián Čop. Ve svém

Pokračování na str. 2

Víkend plný slavností, vděku a radosti

O předposledním zářijovém víkendu se v pražské dicézi odehrály tři významné události: V sobotu 19. září se v chrámu sv. Mikuláše v Praze sešli nově pokřtěné děti i dospělí za poslední rok. V neděli 20. září se ve Vlašimi konala slavnostní bohoslužba k 100 letům zdejšího Husova sboru a ve stejný den odpoledne se v Jílovém u Prahy konalo „Radostné odpoledne“ k devadesátinám zdejšího sboru.

Člověk by neřekl, jak na něj může působit ve dvou dnech prožívaná radost na třech, potažmo čtyřech různých místech: Blaženost, ale i vyčerpanost z intenzivního prožitku. Přetrvává ale nakonec ona radost z nádherně prožitého času a obnovená víra, naděje a láska z bohoslužeb – Božího slova, živého i v rozhovorech a setkáních.

Nově pokřtění

V sobotu 19. září se dopoledne sešli v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí nově pokřtění za poslední rok (případně až do pěti let od křtu). Mnohé překvapila Kalousova pobožnost, která se koná v našich náboženských obcích sporadicky. Sloužil ji pražský biskup David Tonzar, který přítomné vyzval, aby si připomněli svůj křest i ti, kteří byli pokřtěni již dříve (a přišli jako doprovod nově pokřtěných) a co z něho vyplývá pro život každého z nás. V rámci pobožnosti přijal kněžské svěcení bratr Martin Chynoranský, doposud kazatel v náboženské obci v Litoměřicích.
Zážitkem pro mnohé se stalo vystoupání do věže

Pokračování na str. 4

Praha Františka Bílka

Husův sbor v Dejvicích
&
Společnost
Františka Bílka

Vás zvou na přednášku
Františka Kožíška
s hudbou Petra Kopejska
na texty Otokara
Březiny.
Duchovní úvaha bude
tentokrát na Tomáši
Novákovi.
Počítejte jako vždy
s pohoštěním.
Vstupné dobrovolné.

Pátek 23. října 2026 od 19:00 hod.
Komenského sál Husova sboru CČSH
Wuchterlova 5, Praha 6 - Dejvice

Vinici nám svěřil´s, Pane ...

Církev není naším vlastnictvím, s nímž bychom směli zacházet podle své libovůle. Svěřil nám ji Hospodin. Z dějin víme, že i křesťanům často hrozí nebezpečí, že podlehnou pokušení počínat si v církvi vlastnicky namísto dobrého správcování. Opakují pak nectnosti Ježíšových odpůrců. Neradi slyší výzvy k pokání. Pronásledují Boží posly. Stávají se Kristovými nepřáteli. Pán si vždy dokáže najít jiné pracovníky místo nevěrných. Téma této neděle je tak vhodné zároveň jako připomínka reformace. Naše lidské zpronevěry nemohou zhatit Boží záměr. Svévolníci však doplatí na svou pyšnou vzpouru. Kristus nám má zůstat základem, na němž stavíme. Kdokoli jím pohrdne, tomu zůstane už jen přísným Soudcem a hrozbou (srovnej Da 2,34 a 2,45!). Církev, která by si osobovala Boží pravomoc, přestane být živým tělem Kristovým! Stane se modlou z honosného, avšak mrtvého materiálu. Boží soud ji nemine.

Josef Špak

Z kazatelského plánu

20. neděle po svatém Duchu

Hospodine, v tvé moci je všecko a nikdo ti nemůže odolat. Neboť ty jsi učinil nebe a zemi i všecko podivuhodné pod nebem. Jsi Pánem všeho.

(Přídavky k Ester 13,9-10)

První čtení z Písma: Izajáš 5,1-7

Tužby pro dobu po Duchu svatém (V):
Aby upevňoval naši vůli a přivedl nás k vítězství nad našimi lidskými slabostmi, modleme se k Hospodinu.
Aby nám dal sílu vzdát se všeho, co brání Krista následovat a jeho zákon zachovávat, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:
Panovníku Hospodine, ty vždycky naslouchás, když tě prosíme, a dáváš více, než si přejeme. Zahrň nás hojností svého milosrdenství, odpusť nám vše, z čeho nás obviňuje svědomí, a pro oběť svého Syna nám daruj dobro, o něž sami nejsme hodni prosit. Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: Filipským 3,4b-14
Evangelium: Matouš 21,33-46
Verš k obětování: Žalm 19,15
Verš k požehnání: Pláč 3,25

Modlitba k požehnání:
Panovníku Hospodine, děkujeme ti za pokrm nesmrtelnosti, který jsi nám daroval ve svaté večeři Páně. Dej, ať s čistým srdcem přijímáme to, čeho se dotýkáme ústy! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 41, 174, 69, 78, 133, 151, 184, 198, 296

Generální synoda duchovních...

Pokračování ze str. 1

pozdravu ocenil naši církev jako jednu z nejaktivnějších členských církví ERC v ČR. Připomněl její zapojení do komisí a pracovních skupin ERC i do přípravy společných projektů a pozval přítomné na nejbližší ekumenické akce včetně romské bohoslužby v Ústí n. Labem 10. října, Modlitby za domov 28. října a studijního dne mediální komise s tématem „Může nám AI pomoci nalézt Boha?“ (10. listopadu).
Poté generální synoda ocenila významné osobnosti naší církve při příležitostí výročí jejich jubilea, totiž teologa, profesora Aloise Spisara a biskupa Ferdinanda Stibora. S vděčností byla připomenuta jejich obětavá práce pro mladou, ideově se formující církev. Ze současných teologů pak přijal poděkování a ocenění historik, teolog a pedagog HTF UK Jan Blahoslav Lášek. V rámci svého krátkého vystoupení příhodně upozornil, že nadcházející sté výročí patriarchy – zakladatele církve Karla Farského by se nemělo nést v duchu hesla „zpět k Farskému“, nýbrž „společně s Farským vstříc budoucnosti“.
Poté byli představeni duchovní, kteří od poslední generální synody přijali svěcení – 3 jáhni a 11 kněží.
Samotný program synody, které se zúčastnilo 130 duchovních a kazatelů z celkového počtu 292, zahájila zpráva patriarchy Tomáše Butty o duchovenské službě v CČSH. Přinesla údaje o počtu a věkovém složení duchovních i o různých podobách jejich služby, včetně působení v armádě, věznicích a ve zdravotnictví. Patriarcha připomněl také přípravu bohoslovců, vzdělávání kazatelů a obnovení Farského koleje.
Hlavní část jednání patřila přípravě druhého zasedání IX. sněmu. Synoda doporučila k projednání čtyři předlohy: novelizaci Ústavy CČSH, koncepci misie a evangelizace, Základy řádu duchovní péče a dokument Rodina v perspektivě CČSH. Nad jejich obsahem se vedla diskuse a zazněla řada návrhů na doplnění a úpravy. U misijního dokumentu se například mluvilo o tom, co dnes znamená živá spiritualita a proč v jejím výčtu nemá chybět bohoslužba. U textu o rodině zazněl požadavek myslet také na děti a lidi, kteří vlastní rodinné zázemí nemají. Padl i návrh samostatně pojmenovat církev jako rodinu. Ne všechny podněty se přitom setkaly s nadšením – zazněla i námitka, že některé věci není třeba do dokumentu výslovně doplňovat, protože jsou pro církev samozřejmé.
Poměrně věcná, ale místy živá debata se vedla také o změnách Ústavy. Synoda například odmítla návrh snížit minimální počet členů diecézní rady a zdůraznila význam zastoupení laiků. U dalších návrhů se řešily i zdánlivé detaily, které však v církevní praxi znamenají konkrétní změny – například způsob podepisování dokumentů nebo přehlednost připravovaných řádů.
Pozornost patřila také roku 2027, kdy uplyne zmíněných sto let od úmrtí Dr. Karla Farského. Synoda vzala na vědomí připravované poselství IX. sněmu, motto „Naplnit Duchem Kristovým“ i podobu výročního loga. V diskusi přitom zaznělo, že při připomínání Farského by neměl zaniknout podíl celého společenství církve na jejím utváření.

Klára Matoušová, *foto: Tomáš Novák a Oldřich Nováček*

Nad Písmem

Naše pronajatá vinice

Mt 21,33-46

Podzimní čas, čas sklizně a vinobraní. Našim dětem a vnoučatům říkáme: „Polož ten mobil, polož tablet, vypněte televizi a běž alespoň chvilku ven. Za chvíli bude tma. Už je plno hodin.“ Jak se vše během jedné generace změnilo.
Většina z nás prožívala podzimní večery jinak. Maminka volala z okna: „Petře, už je půl sedmé, pojď domů, za chvilku bude tma.“ Odpověď: „Jó, jó, mami, už jdu.“ Kluk byl zabraný do hry. Ozve se znovu: „Tak pojď už, volám tě podruhé.“ Nakonec sjede dolů výtahem tatínek a už se vše řeší rázně. Končí diskutování a začíná jasné rozhodnutí.
Píše se rok 734 před Kristem, jsou svátky vinobraní. Také padne rozhodnutí. Radostná nálada a potulný zpěvák zpívá píseň svého miláčka o jeho vinici. Formou milostné písně ukazuje Izajáš izraelitům, jak měli vypadat jako Boží lid a jak ve skutečnosti vypadají. Následuje vystřízlivění z písně a tvrdý, rázný závěr. Dějiny spásy jsou prolnuté dějinami časté zpronevěry, nás, Božího lidu. Člověk, který v životě hledá jen sebe, ztrácí stopy Boží ve svém životě. Kde se rozrůstá naše já, ustupuje a vytlačuje Pána.
První čtení je alegorií Božího slova o zlých vinařích (Matouš 21, 33-43). Často slyšíme Boží slovo, ale nenapadne nás vztáhnout je přímo na sebe. Jakoby Pán mluvil k druhým.
Boží slovo není lecjaká řeč. Poslyšte podobenství: „Hospodář vysázel vinici a vydal se na cesty.“
Bůh si vyvolil Izraelce. Jeho svatý národ. Úžasná láska hospodáře a stará se o vinici. Čeká na úrodu, na rostlivost, se kterou pečlivě a přesně sází vinici. Činí něco úplně nového. Každý z nás jsme Boží originál. Stvořeni pro obecenství s Bohem. Nejde o nějakou filosofii, logické úvahy, ideologii, ale o lásku. To mnoha lidem dnes nedochází.
Kdo a co je onou vinicí? Naše nitro. Bůh sám ji osázel, okopal a postavil strážní věž. Navykli jsme si na to, že jsme věřící. Zapomněli jsme mnohdy na to, že vinice je pouze pronajatá. Bůh čeká, že ji budeme zušlechťovat a my tak nečiníme. Neváží si toho, co máme od Pána, když své srdce likvidujeme.
I my jsme Božím darem. Pronajal vinici a vydal se na cesty.
Je to ta chvíle, kdy si myslíme, že jsme sami, že by byl Bůh nepřítomný a neměl zájem o člověka?
On ale zatím čeká, co uděláme s vinicí. Bůh se nevzdaluje od člověka, aby jej nechal na pospas sobě samému, ale aby mu dal šanci.
Kde a co provedeme se služebníky, kteří nám mnohé připomenou, kteří jsou k nám posíláni Pánem vinice?
Upozornění, že je třeba dát výtěžek – lidé se bouří a rouhají Hospodinu, když přichází čas vinobraní.
„Angínu léčíme acylpyrinem.“ A Bůh pošle nové služebníky, znovu a znovu! Boží trpělivost nezná meze. Poslal svého Syna. On je asi blázen. Zabijí deset služebníků a On pošle Syna? Proč to dělá? To je Pán tak hloupý nebo mu to nedochází?
Tolik mu záleží na člověku a my jsme si na to zvykli, že Bůh poslal Syna. Už nás tato Boží láska nedojme.
Boží láska jde až do krajnosti. A tam, kde Boha v životě vyškrtli, se ptá: „Když přijde Pán, co udělá s vinaři?“
Co pro nás má Bůh ještě udělat, abychom se vzpamatovali?
Jsou to životní protiklady: láska a kříž, milosrdné oči a strhnutí oděvu, víno a ocet.
Milost Boží má svůj čas! Jestliže jej promarníme, pronajme vinici jiným vinařům. Ježíš je Boží výzvou pro každého člověka! Kdo je k němu lhostejný, ten je lhostejný i k naději věčného života. Ježíš není předmětem diskuzí, ale nejdůležitějšího životního rozhodnutí se. Základ, kámen úhelný, na něm stavíme pro vděčnost.
Co má Bůh ještě udělat, abychom zatoužili vpustit jej na svou vinici?
Už nic. Ty musíš vykročit sám za sebe. Šťastni, kdo přijímají Krista do vinice svého srdce v jeho čistotě, tichu, pokoře a nenápadnosti.
Protože člověku může kručet nejen v žaludku, ale i v duši. Boží slovo se dnes skutečně ukazuje jako ostrý meč pronikající do nás a vedoucí nás k zaujetí osobního postoje. Staví nás do situace, v níž musíme udělat rozhodnutí. Čím chceme být? Ratolestí spojenou s Kristem, s Jeho slovem, s Jeho svátostmi, která roste ve stavu obrácení, anebo neplodnou ratolestí, na níž roste jenom listí; tedy pouze „křesťany prázdných slov“, ale ne života a skutků?
Vraťme se a připojme se opět právě nyní k vinnému kmeni. Večeře Páně nám dává příležitost opět rozvinout vlastní křest a obnovit proudění mízy přicházející k nám z kmene.

Martin Kopecký

**Hospodáři, děkuji, že pronájem tvé vinice stále trvá.
Kéž na ní spatříš ovoce tobě k oslavení a mně ke spasení. Amen.**

Generální synoda, o jejímž průběhu informujeme v tomto čísle, ocenila na svém zasedání dvě osobnosti CČSH, Aloise Spisara a Ferdinanda Stibora. Níže přinášíme jejich medailonky z pera historiků Jaroslava Hrdličky a Bohdana Kaňáka (zkráceno).

Systematický teolog CČS(H) prof. Alois Spisar

Systematický teolog Alois Spisar (∗ 18. 4. 1874 Německé (Pustiměřské) Prusy – † 4. 9. 1955 Praha) studijně úspěšně prošel arcibiskupským konviktem římskokatolické církve v Kroměříži. Působil jako katolický kněz a profesor náboženství na středním stupni moravských škol. Na cestě za prohloubením vzdělání studoval díla katolickomodernistických a protestantských liberálně teologických historiků a teologů. Po vzniku Československé republiky se vřadil mezi katolické duchovní, usilující v Čechách a na Moravě o myšlenkovou modernizaci římskokatolické církve. 8. ledna 1920 se zúčastnil zasedání Klubu reformních kněží v Národním domě na pražském Smíchově. V létě téhož roku získal pozornost dr. Karla Farského - díky dopisu spoluzakladatele církve Josefa Rostislava Stejskala upozorňujícímu, že teolog je ochoten působit jako profesor náboženství CČS(H) na Státní československé reálce v Olomouci. Olomouc si jej pak „přitáhla“ v letech 1924-25. Od roku 1925 působil jako profesor náboženství CČS(H) na několika středních školách v Praze. V době zápasů o myšlenkovou a ekumenickou orientaci CČS(H) se zařadil do proudu duchovních a laiků, orientujících se na teologa a organizátora církevního života Karla Farského. Po smrti Farskému blízkého systematického teologa Karla Statečného (1870-1927) se stal jeho nástupcem a dalším systematickým teologem nové církve. Druhé zasedání prvního řádného sněmu CČS(H) roku 1931 přijalo Spisarův věroučný text Učení náboženství křesťanského pro věřící Církve československé jako dogmatickou normu mladé církve. Tu až v druhé polovině padesátých let minulého století nahradily Základy víry CČS(H).

Mezi lety 1932-34 teolog řídil Vysokou školu bohovědnou. Vymezil její úkol v duchu modernistické snahy formulovat teologické učení tak, aby se Kristovo evangelium stalo opět hybnou silou a duší kultury. Po ekonomické neudržitelnosti tohoto učiliště vláda ČSR vydala 25. ledna 1935 nařízení, měnící statut Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké tak, aby zde CČS(H) měla zajištěny čtyři pedagogické stolice. Zrodila se i sekce pedagogů CČS(H). Prvním řádným profesorem zde byl jmenován právě dr. h. c. Alois Spisar (věrouka, etika). Jeho působení zde přerušila nacistická okupace, spojená v listopadu 1939 s uzavřením a rozpuštěním všech českých vysokých škol. Spisar na této fakultě, kromě nacisty vnucené přestávky válečných let, působil po penzionování jako profesor ve výslužbě až do roku 1950. V letech 1931-1935 teolog spoluredigoval odborné periodikum CČS(H) Náboženská revue. Pro duchovní i laiky církve napsal řadu odborných knih, skript, apologií i učebnic.

V jeho odborných textech dominují dvě rozsáhlá díla: Věrouka v duchu církve českomoravské I., Praha 1941; Věrouka v duchu církve československé II., Praha 1946. Tato díla doplnila Ethika v duchu církve československé, Praha 1948.

Doplňme, že po vstupu do CČSH si A. Spisar založil rodinu. S ní žil druhou polovinu života v malé vilce v Praze Spořilově. Z manželství vzešli dva synové, kteří prošli poloilegálními kurzy válečné bohoslovecké výuky a výchovy CČS(H) a poválečnou Husovou fakultou. Po poválečném druhém sněmu CČS(H) a především v první polovině padesátých let minulého století Spisarův teologický vliv v církvi rychle ztrácel na síle. Teologem, který jej nahradil v práci pro CČS(H), již dále myšlenkově orientoval, se stal prof. Zdeněk Trtík. **Jaroslav Hrdlička**

Biskup a správce církve Ferdinand Stibor

Ferdinand Stibor (∗25. 9. 1869 Řepiště – †12. 10. 1956 Radvanice), byl český římskokatolický reformistický kněz, později spoluzakladatel, farář a biskup Církve československé (husitské). Studoval na teologických fakultách ve Vídni a v Olomouci. Na závěr studia přijal od olomouckého arcibiskupa T. Kohna kněžské svěcení. Působil v těšínském generálním vikariátu vratislavské diecéze jako kaplan a katecheta, v roce 1908 byl ustanoven farářem nově zřízené duchovní správy v Radvanicích. Při svém působení pronikal do komplikovaných národnostních, politických, náboženských i sociálních poměrů tehdejšího Ostravska a Těšínska, osvědčil se v pastoraci zaměřené na dělnické prostředí. Jako „hornický kněz“ dokonce vstoupil do české literatury, když podle jeho osoby vytvořila spisovatelka Anna M. Tilschová postavu kaplana Ctibora v románu Haldy (1927). Sociální a národnostní cítění, které projevoval také jako redaktor regionálního tisku, ho přivedlo do řad stoupenců církevních reforem. 7. 11. 1918 se zapojil do činnosti obnovené Jednoty katolického duchovenstva. Po vzniku radikálního seskupení Ohnisko a jeho transformaci do Klubu reformních kněží patřil k předním představitelům reformního hnutí.

Již 25. 9. 1919 se oženil s kuchařkou na Slezské Ostravě Žofií, jejich vztah byl požehnán syny Ferdinandem Rudolfem a Břetislavem.

F. Stibor se zúčastnil valného sjezdu klubu 8. 1. 1920 v Praze, v jehož průběhu byla ustavena Církev československá (husitská). Jako člen jejího prvního řídícího grémia, Církevního výboru, se stal jedním ze čtyř signatářů provolání Národu československému z 10. 1. 1920. Svou pracovitostí a autoritou zásadně ovlivnil rozvoj církve nejen v domovské farnosti, ale v celém Slezsku a přilehlé části Moravy. V průběhu pravoslavné krize stanul na straně K. Farského a jeho iniciativa zmařila získání Ostravska pro pravoslaví. V roce 1923 se stal prvním biskupem nově vzniklé slezské (též ostravské) diecéze. Na prvním zasedání I. sněmu v roce 1924 vtiskl svobodně křesťanský směr reprezentovaný K. Farským církvi specifické rysy. Biskupský sbor v období, které následovalo po sněmovním jednání, tvořili spolu s biskupem – patriarchou, stojícím zároveň v čele západočeské diecéze, tři volení biskupové, Farského blízcí spolupracovníci: pozdější Farského nástupce Gustav Adolf Procházka (východočeská diecéze), Ferdinand Stibor (slezská diecéze) a Josef Rostislav Stejskal (olomoucká diecéze). Po smrti druhého patriarchy církve G. A. Procházky v roce 1942, kdy zůstal úřad patriarchy vzhledem k nesouhlasu okupačních úřadů s navrženými kandidáty neobsazen, vykonával F. Stibor funkci správce celé protektorátní církve. V posledních dvou válečných letech se po zatčení diecézního tajemníka J. Lomoze rovněž ujal správy západočeské diecéze. Po ukončení okupace stál F. Stibor stále v čele ostravské diecéze až do roku 1950, kdy požádal o penzionování z důvodů stáří a zhoršujícího se zdravotního stavu. Až do své smrti v roce 1956 však zůstal aktivním a vítaným účastníkem života náboženských obcí.

Stiborovo homiletické dílo z počátečního období zachycují dvoudílná Kázání na nedělní a sváteční perikopy církevního roku vydaná ve Svinově v roce 1929. Populární byl i jím uspořádaný Zpěvník církve československé pro Slezsko a pohraniční Moravu, který po svém 1. vydání roku 1922 vyšel ještě několikrát. Obsahuje Stiborovo vlastní pojetí obřadní agendy a přináší též regionální specifika – například modlitby horníka.

Církevní domov pro zestárlé, otevřený v roce 1950, byl na jeho počest nazván Stiborovým domovem odpočinku. **Bohdan Kaňák**

Husitské Divadlo Mana:
80 let herečky Daniely Kolářové

21. září se v divadle Mana konala tisková konference u příležitosti oslavy osmdesátin zde vystupující herečky Daniely Kolářové. Shodou okolností zde v den svých narozenin také účinkovala ve hře – hořkosladkém příběhu „Návod na přežití“. V úvodu slavnostní „tiskovky“ vystoupil principál divadla a zároveň farář vršovického sboru David Frýdl, aby novináře seznámil s historií a současností divadla.

„Na každém podlaží našeho sboru mám určitou funkci a nyní se zde představuji jako principál. Naše divadlo je unikát. Náš divadelní sál patří k nejstarším prostorám, které vyvíjejí kontinuálně divadelní činnost. Divadlo bylo spolu s budovou postaveno v roce 1930. Myšlenka zakladatelů byla, že vršovické, tehdy Jiráskovo divadlo, se stane městským divadlem pro Vršovice, aby Vršovičtí nemuseli jezdit do konkurenčního divadla na Vinohradech“ – takto bratr David Frýdl zasvětil novináře do historie našeho divadla, které je jedinou naší církevní divadelní scénou v republice. Také podtrhl skutečnost, že repertoárem se divadlo vydalo jinou cestou, než mainstreamová česká divadla. Má svůj určitý duševní přesah. Divadlo Mana existuje také díky dřívější přímluvě dnes ředitele Vinohradského divadla Tomáše Töpfera, který bratra Frýdla jako zdejšího faráře upozornil: *„Máte zde poklad – divadlo a toho se držte.“* David Frýdl k tomu poznamenal: *„Jako farář jsem zvyklý na zázraky, a tak také zázrakem zde divadlo vzniklo.“*

Slova bratra Frýdla o divadle s přesahem potvrdila dramaturgyně divadla Věra Mašková, která uvedla, že Mana se ve své dramaturgii věnuje především české otázce, zkoumání české mentality a nutí diváky mimo zábavy k přemýšlení. „Jedna paní si stěžovala, že si představení neužila, neboť u něj musela myslet,“ vyprávěla Věra Mašková příhodu, kterou dokreslila charakter divadla.

Pochopitelně, že otázky začaly mířit především na oslavenkyni Danielu Kolářovou. Jedna z prvních byla, zda je to náhoda nebo záměr, že narozeniny slaví svým představením na divadelních prknech.

„Ne můj záměr to nebyl, prostě to tak opravdu vyšlo,“ odpovídala s úsměvem herečka a rozpovídala se o představení „Návod na přežití“, které je o dvou starších dámách vdovách a jejich osud je Daniele Kolářové tak blízký, že se do představení až zamilovala. Ke své oslavě na jevišti ještě dodala: *„Pro herce hrát o svátcích, svátečních příležitostech, není z profesního hlediska nic neobvyklého. Konečně těch oslav osmdesátin jsem měla již hodně.“*

Z četných rozhovorů s Danielou Kolářovou vyplynulo, jak těžké bylo její mládí v karlovarském kraji, kde žila. Tam mířila také naše první otázka – jaké má vzpomínky na lidi víry v době, kdy byla ještě dítě:

„Bylo to tristní. Spolužáci, jejichž rodiče byli věřící, chodili do kostelů na bohoslužby potají. Mocí bylo až striktně zakazováno jakékoli náboženství. Pamatuju si, že náboženství bylo provozováno až tajně.“

Jednou jste uvedla, že vaše životní krédo pramení z knihy francouzských spisovatelů Louise Pauwelse a Jacquese Bergiera nazvané Jitro kouzelníků, která byla v šedesátých letech minulého století v Československu hitem: *„Ano, pamatuji si, byl to citát otce jednoho z autorů, který byl silně věřící a synovi řekl: ‚Nepotřebujeme tolik Boha, ale možná, že Bůh potřebuje nás.‘ Ta věta mě naprosto fascinovala. Byť je to v opačném gardu, tak je to pravda.“*

To je stále vaším krédem? *„Ano stále.“*

A vaše víra?

„Víře se nebráním, nejsem odpůrce víry. Na náboženství mě ale udivuje jeho historie – historie válek, pálení čarodějnic a podobně.“

Toleranci k víře ze strany Daniely Kolářové potvrdil bratr farář David Frýdl: *„Ze strany Daniely vždy cítím respekt a vědomí, že víra je záležitostí, která nějak k životu patří… Někdy se při mé modlitbě za herce i ostatní herci přidávají k onomu závěrečnému Amen…“*

Při otázkách Českého zápasu musel bratr David Frýdl předem upozornit, že nejsme sportovní časopis.

Mirko Radušević

(Foto: M. Radusević, Alena Hrbková)

Když víra vstoupí do temnoty:
Papežův vymítač

Film **Papežův vymítač** (*The Pope's Exorcist, 2023*) staví na skutečné postavě italského kněze Gabriela Amortha, který byl po desetiletí spojován s římskou diecézí a službou exorcisty. Režisér Julius Avery však jeho příběh zpracovává především jako křesťansky motivovaný horor – s démony, posedlostí, tajemstvím i duchovními hodnotami, které zlu čelí. Amorth se ve filmu nespoléhá pouze na autoritu církve, ale především na modlitbu, víru a důvěru v Boha. Křesťanství zde není jen kulisou strašidelného příběhu, nýbrž součástí zápasu dobra se zlem. Právě tady se film dotýká podstaty křesťanského pohledu na zlo. Exorcista není ve filmu hrdinou, který vítězí vlastní silou. Je především knězem, který doprovází člověka v jeho nejtemnější chvíli a obrací se k Bohu. Modlitba se tak stává důležitější než samotná konfrontace s démonem. Film samozřejmě nabízí značně dramatizovanou podobu exorcismu a skutečný život Gabriela Amortha byl mnohem složitější. Přesto může Papežův vymítač vést k zajímavému zamyšlení nad tím, co znamená křesťanská víra tváří v tvář strachu, utrpení a zlu. **O. Syrový**

Víkend plný slavností, vděku a radosti

Dokončení ze str. 1

mikulášského chrámu a po žebříku do okna, z něhož se odvážným naskytl neobyčejný pohled na Staroměstskou radnici a náměstí.

Nadšeni jsme byli i z pěší poutě z chrámu na zahradu pražské diecéze. Šli jsme přes Mánesův most, pokračovali jsme kolem úřadu vlády na Letnou a odtamtud na zahradu diecéze, kde již účastníky čekalo občerstvení. Krásnou atmosféru podtrhnul zpěv Marka Vávry, ředitele husitské ZUŠ Harmonie, který tradičně vyzval ke společnému zpěvu Cohenova Hallelujah. Zpívali i naše farářka Vladimíra Drdová s manželem, starostou Roztok Jaroslavem Drdou. Na samotný závěr roztančili publikum. Nově pokřtění obdrželi od bratra biskupa Davida přívěsek – malého andílka a zapsali se s dalšími účastníky do pamětní knihy. Pro děti byl připraven workshop – malování srdíček, navlékání korálků, vyrábění závěsných ozdob apod, za vedení učitelek z roztocké základní školy. Bratr biskup vzal děti do budovy diecéze, kde jim ukázal husitské zbraně a zahrál si s nimi stolní hokej. Přálo nám krásné počasí a vládla vřelá atmosféra, zpěváci museli přidávat několik písní až do šesté hodiny večer.

Sláva ve Vlašimi

Druhý den, v neděli 20. září se sešli farníci a hosté náboženské obce Vlašim ke slavnostní bohoslužbě ke 100. výročí Husova sboru. Završily se tím týdenní oslavy, při nichž vlašimský Husův sbor hostil zpěváky napříč žánry. Bohoslužbu vedl s místní farářkou Ondřejkou Brabcovou patriarcha Tomáš Butta a pražský biskup David Tonzar, který rovněž kázal. Bratr biskup vléval do žil farníků naději, že i přes to, co se ve světě děje, Boží slovo působí a žije právě v nás. Církev jako jeho zvěstovatelka nekončí, byť to mnozí, třeba i v devadesátých letech minulého století falešně prorokovali. Všechny nadchlo čtení prvního textu o Jonášovi v podání sestry farářky Libuše Roytové. Při bohoslužbě přijal svátost biřmování čtrnáctiletý bratr František. Účastnila se paní místostarostka Markéta Pytlíková a dlouholetý starosta města Luděk Jeništa, který ve svém pozdravu na závěr citoval velmi výstižně slova papeže Františka o pokoře, lásce a toleranci, čím větší má člověk vliv a moc. Bratr patriarcha ve svém proslovu uvedl slova prvního patriarchy Karla Farského o hradech, jimiž jsou i naše sbory: „Hrady našeho znovuvzkříšení a našeho zápasu na poli nábožensko – církevním.“ Na závěr předal bratr patriarcha malý dárek panu starostovi a obdaroval i nového biřmovance Františka a sestru farářku Ondřejku. A poté již pospíchal na setkání v Jílovém u Prahy, kde si zahrál v úvodním country koncertu kapely „V Českém znění“...

Oslava v Jílovém u Prahy

Do třetice, v Jílovém se konala bohoslužba k 90. výročí sboru s poděkováním za obnovu farní budovy a prohlídkou nově zrekonstruovaných bytů. Bohoslužbu sloužila administrující farářka Eva Mikulecká spolu s biskupem Davidem Tonzarem a patriarchou Tomášem Buttou, který též kázal. Ocenil úsilí mnohých, kteří sbor budovali. Rozvinul myšlenku o trojím domovu, kdy ten třetí, duchovní, se staví ve společenství s Kristem. Právě do společenství Husova sboru v Jílovém byla

při této bohoslužbě slavnostně přijata nová členka Miluška Lodinová. Když jsem sestře Milušce říkala, že v naší náboženské obci v Příbrami – Březové Hory se mimo jiné setkávají seniorky, které také pletou pro Nedoklubko podporující rodiny s předčasně narozenými dětmi, hned ji napadla možnost pletení nejen pro děti v inkubátorech, ale i pro dospělé. Jsou zde i další projekty, které budou v tzv. klubovně, jak si ji ještě pamatujeme od mnohaletého tamního faráře Lubomíra Polínského. Jeho odkaz v Jílovém stále žije, neb se vracejí i ti, kteří ho zažili. Z toho by se jistě radoval, protože vždy hlásal, že odejde, když bude jediné místo v kostele prázdné...

Díky všem, kteří v Husově sboru v Jílovém u Prahy zářícím novotou budují nové společenství z původních i nových členů.

Bylo mi ctí a jsem Bohu vděčná, že jsem se mohla všech zmíněných setkání zúčastnit a též spolu s Blahoslavem Ratajem a Michalem Hanzalem zazpívat z díla B. Smetany a z Dvořákových Biblických písní – a tak snad i přispět ke slavnostní atmosféře. Kéž tato atmosféra rezonuje v srdcích a vlévá naději do dalších let, kéž přináší také inspiraci od našich otců a matek, kteří žili z víry a v radosti se sdružovali v tehdy nové Církvi československé a vnášeli Ducha Kristova do celé společnosti. Kéž do tohoto světa nepokojů a válek vnášíme alespoň malá zrnka naděje, radosti a lásky.

Hana Tonzarová, Foto: archiv autorky.

Tři rodiny nově pokřtěných z NO Příbram Březové Hory s br. biskupem D. Tonzarem a ses. farářkou H. Tonzarovou, která je křtila, před chrámem sv. Mikuláše.

Foto vpravo: z bohoslužby v Jílovém u Prahy.

Zprávy

Uznání důstojnosti druhého

Vážené kolegyně, vážení kolegové, studentky a studenti všech věků, přátelé, zveme vás na další otevřený bytový seminář pořádaný Evangelickou teologickou fakultou UK, který se zde uskuteční v úterý 13. října od 17.30 (Černá 9, Praha 1, 3. patro, místnost E). Pozvání přijal Ondřej Fischer, který představí téma *Uznání důstojnosti druhého jako základ pro eticky citlivou praxi v krizích i plíživých změnách*. Otevřené bytové semináře se v tomto roce zabývají pojmem uznání v souvislosti s (plíživými) krizemi. Uznání je základem komunitní krizové spolupráce, podstatou krizové připravenosti a důležitou kategorií morální filozofie. **red**

FRANTIŠEK Z ASSISI, prosťáček Boží,

je název přednášky, kterou pořádá náboženská obec CČSH v Liberci k 800. výročí Františkova úmrtí. Koná se v pátek 23. října v 17 hodin ve farních prostorách na náměstí Českých bratří 35/2 v Liberci V. O jeho životě bude vyprávět Květa Tirpáková. Úvodní slovo a promítání zajistí Vítězslav Lorenovicz. Hudební spolupráce B. Koutná a K. Nováková. Po skončení vás zveme na drobné občerstvení, vstupné je dobrovolné. Mediálním partnerem je Kalendář Liberecka. Motto Františka z Assisi „Všechno, co žije, ať chválí Hospodina“. **rst**

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

O zlých vinařích

P	N	A	J	M	O	U	T	N	Y	S	S
O	E	C H	Ž	O	Z	A	B	Í	T	P	L
T	M	V	I	Ě	L	Ú	R	O	D	A	U
A	Á	L	Y	S	V	I	Ž	Ě	E	Ý	Ž
V	K	H	O	S	P	O	D	Á	Ř	N	E
O	Ý	P	Ď	Í	A	I	M	Í	E	L	B
N	L	N	S	E	C	D	Ř	C	L	E	N
E	L	M	O	T	Z	U	I	A	V	H	Í
M	O	I	V	S	Í	N	O	T	N	Ú	C
A	N	Í	S	T	I	T	Y	CH	I	I	I
K	S	T	A	V	I	T	E	L	É	CH	V
U	O	Č	I	N	I	D	O	P	S	O	H

dědictví
díl
hospodář
Hospodin
chytit
kámen
najmout
oči
Písmo
poslat
služebníci
stavitelé
syn
ukameno
vat
úhelný
úroda
věž
vinaři
vinice
výnos
vysadit
zabít
zeď

(Řešení z minulého čísla: Jakou mocí to činíš?.)

Jana Krajčiříková

Z ekumeny

Týden za mír v Palestině a Izraeli

Světový týden za mír v Palestině a Izraeli je každoroční mezinárodní iniciativa, kterou vyhlašuje Světová rada církví. Koná se obvykle v druhé polovině září a jejím hlavním cílem je upozornit na lidské utrpení způsobené dlouhodobým konfliktem, vyjádřit solidaritu s oběťmi a podpořit úsilí o spravedlivý a trvalý mír v regionu. Jde o zapojení lidí pomocí tří inciativ: modlitby a duchovní setkávání, vzdělání – osvěta a obhajoba lidských práv.

Tento rok se akce konala 20. – 26. září a tématem byla ochrana dětí, což vychází z verše Ž 127,3: „Hle, děti jsou dědictvím od Hospodina.“ Církve a křesťanská společenství byly vyzývány, aby zvážily, jak podpořit děti, které válka připravila o domov či rodiče a které trpí traumatem a strachem. Ekumenické centrum Sabeel pro teologii osvobození společně s Generálním sekretariátem křesťanských vzdělávacích institucí pořádaly tři bohoslužby – v Betlémě, Ramalláhu a Jeruzalémě. Zúčastnilo se jich více než 1 300 studentů. Bohoslužba v Jeruzalémě se konala ve františkánském klášteře svatého Spasitele ve Starém Městě. Zúčastnili se jí mimo jiné biskup William Shomali z Latinského patriarchátu a biskup Atallah Hanna z Řeckého pravoslavného patriarchátu, spolu s představiteli arménské, luteránské, syrské, řeckokatolické a latinské katolické církve.

Všichni přítomní se modlili za děti v Gaze i kdekoli jinde na světě. *„Modlíme se za všechny děti, aby byly zbaveny jakéhokoli útlaku,“* uvedl Yusef Daher, koordinátor styčné kanceláře SRC v Jeruzalémě. *„Když hovoříme o klesajícím počtu křesťanů v Palestině a Izraeli a pak vidíme tento obrovský zástup dětí pod jednou střechou, víme, že Bůh je s námi.“* ***Redakce***

Český zápas

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.
Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Matoušová, redaktoři: PhDr. Mirko Radušević, Mgr. Ondřej Syrový, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz
Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00.
Předplatné: Mgr. Dagmar Píšová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklamace: tel. 220 398 117.